

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eius Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt IIII. Demonstratio ex scripturis, locum epistolae ad Ephes. de ecclesia
no[n] habente maculam, neque rugam, nec aliquid huiusmodi non ad
ecclesiam inuisibilem electorum Dei, sed ad ecclesiam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

teſt. ex catholica communione ſacramentorum viſibilem pendet, ſequitur communionem catholicam viſibilem ſacramentorum interrumpi non poſſe; ac proinde nec Eccleſiam viſibilem, quæ iſta viſibilem ſacramenta conficit. Si tibi Antoni ſophiſma hoc videbitur, mirum, niſi Euangelium & fides eccleſiæ Catholice ſophiſma videatur. Haecenus de loco epistolæ ad Timotheum ad Eccleſiam electorum inuiſibilem contra ſcripturas ab Antonio Sadeele hæreticè relato & detorto.

Communio
nem catho-
licam viſibi-
lem ſacra-
mentorum
interrumpi
non poſſe,
ac proinde
nec eccleſiā
viſibilem.

CAPVT IIII.

Demonſtratio ex ſcripturis, locum epistolæ ad Ephes. de eccleſia nō habente maculam, neque rugam, nec aliquid huiusmodi non ad eccleſiam inuiſibilem electorum Dei, ſed ad eccleſiam viſibilem pertinere, & qualia peccata ſignificent ſecundum ſcripturam, & interpretationem ſanctorum Patrum macula, & ruga, & de loco Apoſtolice doctrinæ Clementis Romani collato cum loco epistolæ ad Ephesios, qui eum interpretatur de Eccleſia viſibili omninō accipiendum eſſe.

& quomodo Eccleſia viſibilis interrumpi non poſſit contra commentum Antonij Sadeelis, & quomodo mendaces facit prophetas, qui dicunt eccleſiam viſibilem, quæ per baptiſmum regeneratur, poſſe interrumpi.

Secundus locus eſt Ephes. 5. Eccleſiam non habentem maculam, neque rugam. Sic Antonius de Scriptura recitat mutila, & decurtata, ut ſolet. Viri ergo, inquit, diligite uxores, ſicut Chriſtus dilexit eccleſiā, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ; ut exhiberet ipſe ſibi glorioſam eccleſiā, nō habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi; ſed ut ſit ſancta, & immaculata. Hunc quoque locum falſa interpretatione, & intelligentia deprauaſti, quaſi non ad Eccleſiam viſibilem pertineat, ſed ad eccleſiam electorum. Age ergo Antoni, ſi hoc quod Paulus hic ait de eccleſia glorioſa non habente maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, in cæleſti gloria futurum eſſe putas, & cum Auguſtino, & multis alijs Auguſtinum ſecutiſ ſic interpretaſ, non pertinebit iam hic locus ad Eccleſiam electorum, quæ in terris eſt. Hæc enim, non neceſſe

Quomodo
Antonius
locū episto-
læ ad Ephe-
ſios de eccleſia
non habente
maculam
aut rugam
præ ad eccleſiam in-
uiſibilem e-
lectorum
detorſerit.

D

eſt.

est, quandiu in terris est, ut careat omni macula, & ruga, id est, omni leui peccato, quod veniale vocamus. Imò quanuis singula peccata, minuta, & venialia vitare possimus, nò tamen omnia, si enim diximus, ut ait B. Ioannes, quia peccata non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas non est in nobis. Nemo itaq; est in Ecclesia, qui nò possit, & debeat dicere, dimitte nobis debita nostra.

*Theodorus Mopsuestia à vigilio Pont. in Synodo Rom. condemnat, quod illud Psal. 11. longe à salute mea verba delictorū meorū, negaret pertinere ad corpus Christi, q̄ est ecclesia, quæ in hoc mūdo, inquit, sine delicto esse nò potest. adde huc, quod peccata venialia nò sunt magnæ macula, quæ deformē, & rugosam faciant ecclesiam: sed parvæ macula, quæ cum gloria, & decore ecclesiæ esse possunt. * Quare si hic in Ecclesia, quæ in terra est, impleri existimas, ut sit gloriosa, nò habens maculā, aut rugā, aut aliquid huiusmodi, q̄ scilicet deformem, & fœdā faciat faciē ecclesiæ, ut macula, aut ruga facit faciē mulieris; necesse est, hæc de eiusmodi peccatis magnis accipere, quæ manifesta sunt in Ecclesia, nec ab eis receditur per pœnitētiā, quæ † B. Ioannes peccata ad mortē vocat, pro quibus nò præcepit, ut in Ecclesia oremus; imò iubet Apostolus, eijcere ex Ecclesia, & Euangelii habere tanquā ethnicos, & publicanos, huiusmodi. n. peccata tā diu ecclesiā deformem, & probrosā reddunt, quandiu qui cōmiserunt, in ea versantur, & nò eijciuntur per ex cōmunicationē. * Et si enim peccata quæcūq; magna, ut Scriptura sancta vocat, ut in psal. 18. cū ait, tunc emundabor à delicto magno, Paulin epist. ad Rom. c. 8. peccatū damnationis vocat, nos iā Ecclesiastica consuetudine mortalia peccata nominare solemus; et si, inquā, quæcūq; peccata magna, sicut mortalia occulta, ecclesiā reddāt turpem, & fœdā coram Deo, non tamen corā hominib. qui solum vident, quæ patēt, probrosam & vilē, ac rugosam, gloria & decore carentē efficiunt, quandiu nò sunt in Ecclesia nota. Quod si maculas istas, et rugas, & si quid aliud huiusmodi est, necesse est accipere in hoc loco epistolæ Pauli de peccatis istis in ecclesia manifestis, quorum auctores secundū Apostolicam traditionē ex ecclesia eijciuntur, sequitur necessariò ecclesiam visibilem esse, de qua hic Apostolus locutus est. Si quidem*

Quomodo ex verbis ipsius, quibus Paulus usus est, in loco epistolæ ad Ephe. de ec.

quidem ecclesie visibili huiusmodi macula asperguntur; & in eius facie huiusmodi rugae exarantur; & Ecclesia visibilis istis ablatis expurgatur, & expolitur. Sed doceamus, & probemus hoc, quod dicimus auctoritate Scripturae sanctae, & Apostolicae traditionis, & antiquorum patrum testimonijs. Scribit Apostolus in epistola ad Cor. priore: nunc autem scripsi vobis non commisceri, si is, qui frater nominatur inter vos, est fornicator, aut avarus, aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum huiusmodi neque cibum sumere. Quod si cum his, inquit Theodoretus, hunc locum in Comment. suis interpretans, non est comprahendum, multo magis non sumendus cum illis mysticus, & diuinus ille cibus. Illos itaque iubet Apostolus ex ecclesia eicere, & eorum congressum declinare, quos ecclesia publice cognouerit esse in aliquo peccato graui, & in eo perseverare, qui sunt usque adeo publice noti, sicut ait Photius Constantinopolitanus, ut a vitio & crimine, ut fieri solet, nominentur. hoc. n. inquit, significat frater nominatus vel fornicator, vel avarus, cum quis commune nomen proprium fecit ob insignem progressum in ea re. Siue legendum sit, si quis frater nominatus, sit fornicator, aut avarus, ut legit S. Pacianus in libro ad Symphorianum contra Nouatianos, nihil refert, cum etiam idem auctor dicat ibidem, sermonem esse hic de perseverantibus in peccatis istis, quae hic Apostolus numerat. Quos enim Ecclesia nouit in huiusmodi peccatis manifestò habere, quos vulgo notorios scortatores, aut adulteros, aut fures vocant, hos, ut dixi, Ecclesia communione sua prohibet. Huiusmodi sunt peccata illa, de quibus idem Apostolus, in epistola ad Timot. priore, c. 5. ait: quorundam hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium, quorundam autem sequuntur. Non enim omnes palam peccant, sunt qui occultè. Illa igitur vocat praecedentia ad iudicium, quae non sunt occulta, sed cognita, & testata esse possunt, quae possunt & debet hic in ecclesia iudicari, & vindicari. Manifesta igitur peccata, quae propter scandalum, et imitationis exemplum plurimum nocent, de quibus idem Apost. in epist. ad Hebr. c. 12. monet, ut contempleremur, ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediatur, & per hanc inquinetur multi, sic punit ecclesia, ut qui committunt, quia ecclesia Christi sponsam non solum coram Deo, qui videt in abscondito, sed et

ecclesia non habente maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi demonstratur, non posse ad ecclesiam inuisibilem electorum pertinere. Locus Apostoli. nunc autem scripsi vobis, non commisceri, &c.

Quis sit frater nominatus fornicator, aut avarus, &c.

Locus Pauli Quorundam hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium.

Quare ex-
communi-
catio exiliū
finitimū
vocetur.

Locus do-
ctrinae Apo-
stolice à Cle-
mente Ro-
mano litte-
ris manda-
ta, qui locū
epistolae ad
Ephes. ex-
planat, &
interpreta-
tur.

Quando ali-
quis ex ec-
clesia eijci-
endus est, se-
cundum a-
postolicam
doctrinam,
& quae inde
utilitas, &
gloria Ecce-
lesiae existat.

dedecorant, sed coram hominibus, qui vident, sicut ait Scriptura, ea, quae patent, à se in exiliū finitimū eijcit. Sic n. Alexander apostolicus pontifex & Martyr in epistola 1. excommunicationem vocat; quia excommunicari est quoddam exulare ab ecclesia, & ciuitate Dei; scitè autem vocauit exiliū finitimū, quia qui in exilium mittuntur, aliquando in longinquum, immò in vltimas terras exportari solent, qui autem excommunicatur, non extra ciuitatē, in qua habitat, sed extra ecclesiam, vt alijs etiam sit exemplo, eijcitur. Sed videamus iam, quae in Apostolica doctrina, quam Clemens Romanus, beati Petri successor, litteris mandauit, contineatur, quae ad speciem, & decorem Ecclesiae, sponsae Christi, & ad eius faedas maculas pertinent. Quae mirificè cum epistola Pauli ad Corinthios priore congruunt, & locum epistolae ad Ephesios explanant, & quomodo ecclesia gloriosa existat, non habens maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi. Ait igitur libro 2. c. 43. vertamè Græco ad verbum. Itaque eijcite eum, inquit, Episcopi ex Ecclesia tanquā fratris interfectore, deinde, interuallo temporis interiecto, si dixerit pœnitere se; premitte eū ieiunijs, ac postea per manus impositionē recipite, cauentes tamē illi, ne quem iterū turbet. Quod si rursus ingressus, similiter seditionem, & discordiam concitauerit, neq. desinat turbare, & conuitia facere fratri, vituperationibus ex contentione studens, eijcite eum tanquā pestilentem; ne ecclesiam Dei vitiet, & faedet. Qui enim huiusmodi est, turbas conflat ciuitatibus; idemq. licet in ecclesia sit, tamen quia ecclesiam dedecorat, superuacuuus & inanis est. Qui quidem quantum in se est, corpus Christi sordidat. Nam, si nonnulli homines ita nati, vt quasdam partes corporis superuacaneas adherentes habeant, vt digitos, aut quaedam in carne eminentia, quae dicuntur Hyper sarcomata, hæc sibi propter turpitudinem amputant; nec est indecorum opera artificis naturalem pulchritudinem recuperare; quanto magis decet facere hoc, vos pastores Ecclesiae, quae est integrum corpus, cōstans ex membris sanis, quae in Deum in metu domini, & charitate credunt; cum aliquis instar membri superuacanei repertus fuerit; qui praua cogitet, & reliquum corpus deformet; tempestatesq. in eo excitet seditione, & pugna, ac detractioe, exhibens ei metus, molestias

stias, vituperationes, obrectationes, criminationes, turbulentias, aut alia huiusmodi opera diaboli efficiens, tanquam à diabolo electus, ut ecclesiā maledictis, & infamia, & multa seditione, cōtentione, discordia, vilem & sordidam faciat. Hic igitur ex ecclesia iterum electus, meritò est abscissus à cœtu Domini; atq; Ecclesia Dei magis nunc ornata fuerit, quàm antea, cùm erat in ea aliquod membrum superuacaneum, & ab ea alienum. Quocirca iam deinceps extra maledicta, & contemptum erit liberata fraudulentis, conuicatoribus, inhumanis, proditoribus, à virtute auersis, voluptuarijs, inanis gloriæ cupidis, impostoribus, & ijs, qui sapientes videri volūt, quorum officium est dispergere, quin potius dissipare agnos Christi. Hactenus Apostolica doctrina. Ex qua perspicui potest, tunc Ecclesiam esse gloriosam, id est, splendidam & decoram, ac sine macula & ruga habendam, & numerandam, cùm in ea manifesta peccata nō notantur, & huiusmodi peccatores, qui Ecclesiæ non obediunt, in ea versari pastores non sinunt. Hoc autem necesse est, fiat in Ecclesia visibili. de ecclesia igitur visibili loquitur Apostolus in hoc loco epistolæ ad Ephes. quem Antonius Sadeel ad ecclesiam electorum retulit, quasi electi nunquam maculati, aut rugosi fuissent, aut esse possent, ut exterius maculis, & ablatiis rugis aliquando niterent. Aut si fieri hoc potest, quomodo dicit interrumpi posse ecclesiā visibilem, in qua hoc perpetuò fieri debet? id est, hæc mutatio, ac renouatio? Cum Apostolus dixit, sicut Christus dilexit ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ, non utiq; ostēdit, eam, ait Origenes Homilia 2. in cantica, non prius fuisse: quomodo enim, inquit, dilexisset eam, quæ non erat? similiter dicendum est, cum dixit Apostolus, ut exhiberet sibi ipse gloriosam sponsam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi. satis clarè ostendit fuisse prius ecclesiam & quidem maculatam, & rugis exaratam; ecclesiam dico communem ex iustis, & peccatoribus, ex electis & reprobis promiscuè constantem. Vt enim ait Apostolica doctrina, lib. 2. Clementis Romani, c. 14. non est crimen habitare iustos cum iniquis, sed idem sentire, & paulo ante, iusti, inquit, in hoc seculo communitate vitæ, non sanctitatis congregantur: fatemur itaq; Ecclesiam

Quomodo
ecclesia visi-
bilis inter-
rumpi non
possit.

De ecclesia
iustorum, &
ecclesia in-
iustorum.

iustorum verè, & propriè esse Christi sponsi ecclesiam, & corpus: & hanc ab eo diligì; iniustos verò non sic esse Ecclesiam Christi, sed mēbra eius mortua, & ei odiosa; sed neq; iustum cum iniustis perdit Dominus; neq; electos cum reprobis odit. Nec est, inquit, declinanda cōmunitas sermonis & vitæ cum iniustis. Ecclesiam igitur, qua parte maculas, & vetustatem peccati, ac rugas habet, de die in diem renouat Christus per ministros suos secundum ordinē, & dispositionem ministerij ecclesiastici in Ecclesia visibili à se constitutam, & sanctitam, conuertens peccatores, & eorum peccata repurgans; qua verò parte casta, & nitida est, vt idem Origenes in eodem loco paulò antè notato ait, gloriosam exhibet, vel numero augens, vel virtutibus excolens, vel perfectione charitatis à terris in cælum transfereens. Sed vt noua & vetera adhuc proferamus, sicut antea fecimus, & nouum testamentum sic interpretemur, vt cum vetere consonet, & vetus, vt cum nouo, sicut regula Apostolicæ traditionis præcipit; conferamus hunc locum epistolæ ad Ephes. cum loco Esaie, ex quo etiam manifestum fiet, non separari Ecclesiam electorum ab ecclesia peccatorum separatione vitæ communis: sed separatione sanctitatis, & pietatis. Igitur Esaïas de Ecclesia noui testamēti prophetaus, excoquam, inquit, ad purum scoriā tuā; & auferam omne stannum tuum. Hæc LXX. interpretes non translatis, sed proprijs verbis interpretati sunt, postquam dixit propheta, & igne examinabo te ad purum, quod de baptizatis ex aqua & Spiritu sancto, & igne accipiendum est, vt magnus Basilius, & beatus Cyrillus Alexandrinus in commentarijs suis acceperunt. subiungit statim, inobedientes autem perdam; & auferam omnes à lege auersos, & omnes superbos, cū scoria, & stanno, quæ cum argento, aut auro non commiscuntur, comparat scriptura eos peccatores, quos ex Ecclesia eiicit, quia nolunt per pœnitentiā, & obedientiam pacē cum ea habere. Hoc est, quod Apostolus quoq; de maculis, & sordibus, quæ in Ecclesia cōmuni sunt, præcipit, cū ait, si quis frater nominatus, aut fornicator, aut auarus, & quæ sequuntur, & paulò post, auferte, inquit, malum ex vobis ipsis, id est, ex vestra Ecclesia. Sic quoq; B. Basilius interpreta-
tus est hunc locū Esaie de eiiciendis ex Ecclesia nō obedientib. hoc
enim

Quomodo
ex loco E-
saie collato
cum loco e-
pistolæ ad Eph-
demonstra-
tur ecclesiā
electorū nō
esse separa-
tam ab ec-
clesia repro-
borum sepa-
ratione vi-
tæ commu-
nis, sed tan-
tam separa-
tione sancti-
tatis.

enim, inquit, fit ab ecclesia, ne modicum fermentum totam massam corrumpat. Sicut igitur peccatores partim quidem foris, ut infideles; & qui se à nobis sponte segregarunt, id est, hæretici; partim verò intus; atq; hi quidem rursus partim eijciuntur foras, ut Ecclesiam turpificantes, qui ecclesiam audire nolunt, postquam moniti sunt, neque cum ea pacem habere eluendo per pœnitentiam maculas, & sordes peccatorum, qui sunt instar partis corporis superuacue, ut digiti alicuius, aut partis in carne eminētis, quæ propter turpitudinem amputari solent, ut Apostolica doctrina aiebat, partim retinentur, & conseruantur in ea; hi sunt, qui nolunt obedire, & maculas, atq; rugas peccatorum per pœnitentiam deponere, quibus depositis ecclesia iustorum fiant. Hactenus de scripturis, probemus deinceps testimonijs patrum, sic intelligendum esse, de maculis istis, & rugis Ecclesie, quas hic dicit Apostolus, ut significant peccata, quæ Ecclesiam deformem efficiunt, quorū auctores abscindendi, & tanquā partes corporis superuacue, quæ deformitatem, & turpitudinem toto corpori inferant, amputādi. * Sanctus Pacianus Episcopus Barcinonensis grauissimus & peruetustus auctor, cuius Hieronymus in scriptoribus Ecclesiasticis meminit, scribens aduersus Nouitianos, ecclesia est, inquit, non habens maculam, neq; rugam, hoc est, hæreses nō habens, non Valentinus, non Cataphrygas. Sunt in his quidam sinus maculosi, atq; rugosi preciosarum vestium ornatibus inuidentes. Ceterū peccator, & pœnitens non est ecclesie macula; quia quandiu peccat, & non pœnitet, extra Ecclesiam constitutus est. hactenus S. Pacianus, hoc extremum de eo peccatore non pœnitente intelligendū est, qui postquam dictum est ecclesie, si ecclesiam non audit, secundum Euangelium tanquam ethnicus & publicanus habetur: subiungit deinde, ubi desinit peccare, iam sanus factus est. Hæreticus verò vestem Domini, Ecclesiam Christi scindit, intercipit, vitiat, irrugat. Cum enim, inquit Apostolus, schismata, & contentiones sint inter vos, nōne carnales estis, & secundum homines ambulatis? sed & sermo eorum quasi cancer serpit, hæc est macula vnitatis, hæc ruga. Deinde subiungit, deniq; ubi super his Apostolus loquitur, de amore Christi, & de dilectione proposuit, sicut Christus, inquit, dilexit Ecclesiam,

Quæ testi-
monia pa-
trum sint
præter scri-
pturas, signi-
ficare macu-
las & rugas
in loco epi-
stolæ ad E-
phes. pecca-
ta grauia,
quæ faciunt
ecclesiam de-
formē red-
dunt.
* Sanctus Pa-
cianus epis-
copus Barcinon.

Quæ S. Pa-
cianus scri-
bat, quæ in
Protestan-
tes maximè
quadrant.

ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut hereticos submoneret, quia diligere nō nouerunt. Ceterum misero pœniteni, quia amare optat, & amari, ecclesia est, integra Euangeliorum iura custodiens. Hactenus S. Pacianus, quæ idcirco prolixè recitauit, quod hæc omnia in Protestantibus tuos mirificè quadrent. Beatus Methodius martyr, cuius quanta sit auctoritas, ex S. Hieronymo, & S. Epiphanio & ex multis alijs, quos prætereo, intelligere potes, in conuiuio decem virginum elegantissimo, & eruditissimo libro, qui Græcè extat, quas vocat Paulus hoc loco maculas, & rugas, & si quid aliud huiusmodi ἀτομήματα σαρκὸς appellauit, dicamus nos absurda opera carnis. Sic etiam intellexit beatus Hier. in Comment. epistolæ ad Ephes. maculam, & rugam esse peccatum, quod facit, inquit, ne appelletur propriè peccator de Ecclesia Christi, neque possit Christo subiectus dici. Cum dicit, neque Christo subiectus; dici, simul dicit nec Ecclesiæ subiectus; qui enim Ecclesiam non audit, nec Christum audit; cum Christus & Ecclesia duo sint in carne vna, quod est magnum mysterium in ecclesia: subiungit postea Hierony. Possibile autem est, ut quomodo Ecclesia, quæ prius rugam habuerat, & maculam, in iuuentutem, & munditiam postea restituta est, ita & peccator currat ad medicum, & in alio loco in epistola si rectè memini ad Theophilum Alexand. Ecclesiam ait non habere maculam, aut rugam, quia, inquit, Deus ei gratiam largiatur, ut integrum, ac purū corpus conseruetur, ut in nullo hereticorum venena præualeant. Itē Syritius Pont. in epistola 4. ut de cætero, inquit, sollicitudo esset vnicuique in ecclesia curam huiusmodi habere, sicuti Apostolus prædicat Paulus, talem Deo ecclesiam exhibendam, non habentem maculam, aut rugam, ne per alicuius morbidæ afflatum ouis conscientia nostra contaminata videretur, &c. satis apertè significat, non de leuibus, & paruis maculis, sed de magnis accipiendum esse, quod Apostolus ait. Sed quia tu, Antoni, scrutatorem Græcorum vocabulorū me vocas, nescio utrum laudare volens, an irridere, attendamus paulisper vim horum verborum, quibus vsus est Apostolus, certè ὀπίλθω, quod vetus interpres Latinus maculam vertit, vocabulū esse non leue, sed valdè graue, id est, non leuis, sed fædissimæ macule,

Methodius
martyr.

Hieronymus

Interpreta-
tio nominis
ὀπίλθω.

cule, ipsa interpretatio nominis, quæ etymologia dicitur, declarat, *καὶ* enim dicitur *παρὰ τὸ πᾶν ὄλιγ*, id est, à trabendo cæno, quo verbo usus est beatus Petrus in describendis, & notandis fœdissimis & spurcissimis hæreticis, siue ij Simoniani essent, ut quibusdam videtur, siue Carpocratiani, ut Clemens Alexandrinus in tertio libro Stromatum sensit. Quos enim beatus Petrus propter insignem turpitudinem vocavit *καὶ*, id est, maculas, eosdem, & ob eandem causam Iudas Apostolus appellavit *καὶ*. Quem locum interpretans Clemens Alexandrinus, hos, inquit, aiunt, (loquitur autem de Carpocratianis) & alios similes convenire ad cænas, ac viros simul, & fœminas post saturitatem, remoto lumine misceri, quomodo liberat, & cum quibus. Et paulò post, de his, inquit, opinor scriptum esse prophetice in epistola Iudæ. Recitat autem totum locum usque ad illud, os eorum loquitur superba. Quis hic dicat, superbos, incestos, & sacrilegos hæreticos appellatos esse *καὶ*, quasi leui vocabulo, ac non potius graui, & cum eorum nequitia pari, & equali? alterū verò vocabulum Græcè *ρῆγ*, quod rugam vertit interpres, rectè Theophylactus notauit, significare peccata *καὶ ὅλα παλαιὰ ἐν τῇ δισταπὸν ἡμῶν*, id est, peccata tempore inueterata, ac proinde ad eluendum difficilia, sed diuinum, inquit, baptisma omnia abluit. Præterea, ut huius loci tractatione tandè concludamus, cum Apostolus planè de ea ecclesia loquatur hic, quæ per baptismū mundata est & p baptismū regenerat, vna enim & eadē est, hæc aut ecclesia visibilis est, & non inuisibilis, hic igitur locus Pauli non pertinet ad Ecclesiā electorū, quā solus Deus videt; ipse .n. nouit, qui sunt sui, id est, qui sint electi. his positis, quæ nō potest Antonius non cōcedere, concludamus hanc ecclesiā visibilem, quæ regeneratur, & regenerat, interrumpi non posse, quia si interrumpi potest, potest igitur interrumpi regeneratio, quæ per baptismum fit; et sublata regeneratione, quæ media est, nec erit regenerans, neq. regeneratum, & ita mentietur scriptura secundum matæologiam Antonij Sadeelis, quæ dicit per Zachariam, c. 13. prophetans de baptismo ecclesiæ Catholice visibilis, & erit in die illa fons patens domui David, & habitantibus Hierusalem in ablutionem peccatoris. Quod si fortè negaueris, debere om-

Quomodo
necesse sit
ecclesiā esse
visibilem,
quæ regene-
ratur, & re-
generat; &
de ea locū
epistolæ ad
Ephes intel-
ligi oportere.

Quomodo
Antonius
mendacē fa-
cit Prophe-
tā, si eccle-
sia visibilis
interrumpi
potest, ut di-
cit.

E

nino

nō esse Ecclesiam visibilem, quæ regenerat, quia baptismus alio-
 qui hereticorum, qui extra Ecclesiam sunt, verus tamen baptismus
 est, audi quid contradicat Methodius martyr, & quomodo id pro-
 bet, sic enim in Symposio x. virginum, necesse est, inquit, confiteri ec-
 clesiam esse, quæ parturiat, & generet τὴν ἐκκλησίαν, id est, re-
 demptos, hos enim, inquit, Scriptura testatur, cum ait Esa. c. 66. de
 Ecclesia noui Testamēti prophetans, antequam parturiret, peperit;
 & antequam veniret dolor, (sic enim est apud LXX.) peperit mas-
 culum: & B. Ioannes in Apocalypsi, quæ vidit, inquit Methodius, nō
 quæ præterita erāt in ecclesia, sicut iam impletum & transactū erat
 mysterium incarnationis, & natiuitatis Christi, sed præsentia, & fu-
 tura, loquens de eadem Ecclesia generante nouas creaturas, id est,
 populum Christianum, c. 12. & draco, inquit, stetit ante mulierē, quæ
 erat paritura; ut, cum peperisset, filium eius deuoraret; & peperit fi-
 lium masculum. Masculum, ut idem Methodius intellexit, vo-
 cat in his locis Scriptura baptizatum, quod Christus virtus patris
 habitat per fidem in baptizato, & dat ei, sicut Apostolus in epistola ad
 Ephes. ait, virtuti corroborari per spiritum S. in interiore homine,
 ut possit, si velit, nullis tentationibus succumbere, sed potius perma-
 nere in fide, sicut idem Apostolus in epistola ad Coloss. ait, fundatus, et
 stabilis, atq; immobilis ab spe Euangelij; siue igitur baptismus à Ca-
 tholico, qui in Ecclesia est, siue ab heretico, qui est extra Ecclesiā,
 ministretur, semper qui baptizatur, in fide ecclesiæ catholice bapti-
 zatur; & Ecclesia catholica visibilis est, quæ eū generat per baptis-
 mum, tanquam mater, & Christi sponsa ex semine incorruptibili per
 verbum Dei viui, & permanentis in æternum, sicut ait beatus Pe-
 trus, quod si Ecclesia visibilis est, quæ generat mysticē, secundum
 scripturam, & hæc interrumpi non potest, alioqui generatio nouæ
 creaturæ ex aqua & spiritu S. ut antea docui, simul interrumpere-
 tur; sequitur, ut dispositio Ecclesiæ visibilis, quæ forma eius in nouo
 testamento est, interrumpi non possit, dispositio autem, & forma e-
 ius est, quam Apostolus in epistola ad Cor. & ad Ephesios descripsit.
 Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos;
 secundo Prophetas; tertio Doctores; deinde virtutes, & quæ sequun-
 tur.

Locus Esaiæ
 de Ecclesia
 noui testa-
 menti rege-
 rante per ba-
 ptismum.

Locus Apo-
 calypsis de
 ecclesia visi-
 bili genera-
 te nouas
 creaturas
 per baptis-
 mum.

Quomodo
 siue qui mi-
 nister baptis-
 mi est, in ec-
 clesia sit, si-
 ue extra ec-
 clesiam, ut
 hereticus,
 semper ec-
 clesia per
 baptismum
 qui mini-
 stratur, ge-
 nerat mysti-
 cæ.

eur. Ex istis enim ministris, & ex eorum per vicariam ordinationē
 successionē constat Ecclesiæ visibilis dispositio, & forma. Deniq; sic-
 ut illud Apostoli de ecclesia columna & firmamento veritatis, non
 putasti pertinere ad Ecclesiam visibilem, quod in ea sint multi men-
 daces, vnde Calvinus hæresiarcha idem tecum sentiens, potius colū-
 nam mendacij dicendam esse aiebat, quem ego ante annos 18. libro
 primo de dogmaticis characteribus verbi Dei confutavi, sic tu, quia
 in ecclesia visibili multi peccatores sunt, & versantur, existimasti,
 quod Apostolus dixit de Ecclesia non habente maculam, aut rugam,
 aut aliquid huiusmodi, non posse ad ecclesiam visibilem referri. Sed
 quod possit, & necessario debeat, satis hætenus me demonstrasse ar-
 bitror, si tu alias scripturas habes. profer illas, vt sapientia tua om-
 nibus nota fiat. Et nos ad locum tertium à te de ecclesia electorum si-
 mili errore citatum pergamus.

CAPVT V.

De loco epistolæ ad Ephes. sacramentum hoc magnum est, ego autē
 dico in Christo & Ecclesia, quomodo non ad Ecclesiam inuisibilem,
 vt Antonius fingit, sed ad visibilem necessariò, sicut locus superior e-
 iusdem capitis pertinet. Et quomodo ecclesia visibilis interrumpi nō
 possit. Item de loco eiusdem epistolæ, ipsum dedit caput super omnē
 Ecclesiam, quomodo eum peruersè de ecclesia inuisibili interpreta-
 tus sit, item de ecclesia visibili mixta ex iustis & peccatoribus, ex ele-
 ctis, & reprobis. De Elencho sophistico Antonij, & de erratis eius in ca-
 tegorijs, de definitione Ecclesiæ, quomodo non extrinsecus, vt Anto-
 nius finxit, petita sit, & de forma ecclesiæ noui testamenti, & quæ
 sint propria Episcopi, & quomodo Episcopus non
 sit res externa Ecclesiæ, vt falso pu-
 tat Antonius.

T paulò post, inquis, mysterium hoc magnum est, de
 Christo & ecclesia. Hæc est. n. tua bella citandi scri-
 pturæ forma. Paulus igitur interpretans anagogicè,
 quod Adam dixit in persona etiam omnium coniugū,
 vt S. Asterius episcopus Amasæ in quadam sua
 Homilia ait, & erunt duo in carne vna, subiunxit, sacramentum
 hoc magnum est, ego autem dico in CHRISTO, & in Ecclesia.